

STULECIE MUSICALU – streszczenie

Tematem „Stulecia musicalu” jako pracy doktorskiej jest rozwój gatunku na przestrzeni ostatnich stu lat (1918-2017) oraz międzykulturowe źródła tematyczne teatru muzycznego, z naciskiem na literaturę i film. W opinii autora narodziny musicalu jako głównej formy współczesnego teatru muzycznego były pokłosiem pierwszej wojny światowej, kiedy głównym elementem spektaklu muzycznego zaczęła stawać się fabuła. Potem nastąpiła rewolucja pod postacią „Show Boat” (1927) i zrodził się w pełni „nowoczesny musical” Rodgersa i Hammersteina.

Niniejsza praca śledzi ten proces w poszukiwaniu odpowiedzi na podstawowe pytania: Co różni musical od opery czy operetki? Co przesądza o jego sukcesie? Czy adaptacje musicalowe nadają nowy walor literackiej klasyce (działom Szekspira, Dickensa, Shawa), czy tylko eksploatują komercyjnie dobrze znane twórczo?

W opinii autora to, co czyni musical musicalem, to bezwarunkowy priorytet fabuły – wszystkie inne elementy inscenizacji, jak choreografia, a nawet muzyka, służą tylko jednemu celowi, jakim jest opowiadanie historii. Przy takim założeniu możliwości współczesnego musicalu wydają się wręcz nieograniczone. Od lat 50. i 60. musical sięgał po tematy – zarówno w formie poważnej, jak komicznej – nie tylko nieznane wcześniej na scenach Broadwayu czy West Endu, ale wręcz niewyobrażalne. To w owym czasie pojawiły się takie spektakle, jak „West Side Story”, „Skrzypek na dachu”, „Kabaret” czy „Hair”, poruszające tematykę historyczną i społeczną, komentujące bieżące wydarzenia polityczne, dające głos pokoleniu.

W związku z rozległością poruszanej tematyki praca ma charakter leksykonu z hasłami alfabetycznymi obejmującymi takie kategorie, jak charakterystyka spektakli, omówienie twórczości ważnych kompozytorów, autorów tekstów i aktorów, piosenek z musicali, etc. Zawiera portrety takich artystów, jak George Gershwin, Leonard Bernstein, Stephen Sondheim, Andrew Lloyd Webber i wielu innych. Analizę przedmiotu pogłębia opis rozkwitu Tin Pan Alley, musicalowe źródła standardów jazzowych, porównywana jest równoległa historia Broadwayu i West Endu.

Każde hasło o musicalu (w pracy omawianych jest ponad sto spektakli) zawiera daty premier, ważniejsze nagrody (Tony, Olivier, Grammy w przypadku edycji płytowej), jak również datę polskiej premiery, jeżeli musical był wystawiany w naszym kraju (przynajmniej miejsce, nazwisko reżysera i tłumacza są również wymieniane).

Każde hasło tematyczne o musicalu – poza podstawowymi informacjami na temat twórców i okoliczności powstania – zawiera omówienie czynników decydujących o odmienności dzieła, jego nowatorstwie tematycznym (jak również technicznym), przede wszystkim jednak walorów artystycznych spektaklu i jego oddziaływania w kontekście społecznym. Od legendarnego „Show Boat” po nowatorski spektakl „Hamilton”, musical pozostaje fascynującym i nieustannie rozwijającym się gatunkiem o międzynarodowym zasięgu, obejmującym także Polskę.

Ogólna wymowa tej pracy obejmuje wszystkie czynniki, jakie definiują musical, decydują o jego popularności i światowej ekspansji, pozwalają też przewidywać obiecującą przyszłość, pomimo gorszych okresów. Warto dodać, że jest to także pierwsza publikacja w tym temacie w języku polskim. W przekonaniu autora popularność musicalu w Polsce stale rośnie i praca ta może stać się punktem odniesienia dla badaczy podejmujących ten frapujący temat w przyszłości.